

Efter § 1 i Forordningen af 1819 krævedes det, at der ved Udskiftningen af en Selvejerbondedegaard skulde blive en Hovedparcel paa mindst 20 Tdr. Land boniteret Maal tilbage. Selvejerbondedegaarde, der alt vare under denne Størrelse, maatte slet ikke udskiftes. Ved Praksis er denne Regel dog bleven ændret derhen, at der kan meddeles Bevilling til ved Udskiftning at bringe en Selvejerbondedegaard ned under 20 Tdr. Land boniteret Maal. Saadanne Bevillinger, for hvilke der betales et Gebyr af 29 Kr., meddeles altid, naar Hovedparcellen beholder et Hartkornstilliggende af 2 Tdr. eller derover. Under særlige Omstændigheder tillades det dog, at Hovedparcellen ved Udskiftningen bringes ned under 2 Tdr. Hartkorn. Det foreslaas nu — i Overensstemmelse med, hvad Landbokommissionen har anbefalet — at saadanne Udskiftningsbevillinger ikke længere skulle kunne meddeles. Derimod skal en Selvejerbondedegaard frit kunne udskiftes, naar der bliver en Hovedparcel paa 12 Tdr. Land boniteret Maal tilbage. Naar man tillige — i øvrigt ogsaa i Overensstemmelse med Kommissionen — fordrer, at Hovedparcellen dog i hvert Fald skal beholde et Hartkornstilliggende af 1 Td., saa skyldes det Hensynet til den historiske Udvikling og den almindelige Opfattelse, hvorefter ingen Ejendom under 1 Td. Hartkorn betragtes som en Gaard.

Den i Paragrafen optagne Definition af, hvilke Ejendomme, der i Henseende til Udskiftning skulle anses for at være Gaarde, er stemmende med den nugældende Praksis.

Om Udskiftningen af Pligt huse findes ingen Bestemmelse i Lovgivningen, men man har, da den normale Størrelse af et Pligt huse's Tilliggende i Lovgivningen er sat til 1½ Td. Land boniteret Maal, i Praksis fulgt den Regel, at der ved Udskiftningen af saadanne Ejendomme altid skal blive et Tilliggende af denne Størrelse tilbage ved Huset. Denne Regel har man foreslaaet bibeholdt.

Som foran omtalt, blev der ved Loven af 9de Marts 1872 §§ 1 og 2 givet forskellige Regler om Udskiftning (Omdeling) af Fæstegaaarde. Herefter maa ingen Fæstegaards Tilliggende ved Udskiftning nedbringes til en mindre Størrelse end 20 Tdr. Land boniteret Maal, jfr. Lovens § 1. Tre i Lovens § 2 nævnte Tilfælde kan Hovedparcellen dog bringes ned under den nævnte Grænse, nemlig:

1) naar den Jord, der fratages Gaarden, agtes indtaget til Skovs Opplantning og Fredning,

2) naar den fraffilte Jord i Henhold til tidligere Bevilling eller efter § 2 i Lov af 19de Februar 1861 om nogle Forandringer i Fæstelovgivningen agtes indtaget til Benyttelse som Hovedgaardsjord,

3) naar Hovedparcellen afhændes til Selvejendom med et Tilliggende, som godtgøres at være tilstrækkelig til en Gaardmandsfamilies Ernæring.

Disse Regler har man anset det for rettest vedblivende at lade gælde. Kun har man — i Overensstemmelse med Kommissionen — foreslaaet, at Lovens § 1 ændres derhen, at Hovedparcellens mindste Størrelse fastsættes til 12 Tdr. Land boniteret Maal med et Hartkornstilliggende af mindst 1 Td.

Med Hensyn til Udskiftning af Stove bestemmer § 6 i Forordningen af 1819, at Stoves eller Skovlodders Deling ikke kan ventes bevilget i mindre Lodder end paa 100 Tdr. Land geometrisk Maal, og det endda kun for saa vidt saadan Deling kan finde Sted uden Skade for Stoven. Skønt Forordningen af 1819 i Almindelighed taler om Udskiftning af „Stove“, er Bestemmelsen dog i Praksis altid blevet forstaaet som kun sigtende til „Fredstove“, og i Overensstemmelse hermed er nærværende Forslag affattet, idet man har næret afgørende Betænkning ved at lægge et saadant Baand paa Skovstrækninger, over hvilke Ejeren i øvrigt maa erkendes at have fri Raadighed. Medens den nævnte Bestemmelse i Fred. af 1819 omfatter saavel samlede Skovstrækninger som spredte Skovlodder under samme Ejer, har Lovforslaget i Overensstemmelse med den Praksis, der i saa Henseende har udviklet sig, indskrænket Forbudet mod Fredstoves Udskiftning i mindre Lodder end paa 100 Tdr. Land til at gælde samlede Skovstrækninger, hvorimod Ejerne af spredt beliggende Skovlodder ville kunne afhænde en eller flere saadanne Lodder, uanset om de hver især ere mindre end 100 Tdr. Land. Hvad der skal forstaaes ved „en samlet Skovstrækning“, har man ikke fundet det heldigt at søge defineret i Loven, da Afgørelsen ikke for alle Tilfælde kan træffes efter bestemte Kriterier. Paa den ene Side kan det saaledes ikke findes hensigtsmæssigt at fastslaa en bestemt Afstand mellem flere, samme Ejer tilhørende Skovlodder som Kriterium for, om Skovlodderne udgøre en samlet Skovstrækning eller ej; paa den anden Side vil den Omstændighed, at en Stov er delt ved Vandløb, ved Engdrag, ved Agerlodder, der ere overladte en Skovbetjent til Brug, ikke under almindelige Omstændigheder kunne berøve Stoven dens Karakter som